

Éisidh, a éigse Banbha, tabhraidh dhúinn uain agallmha

[McKenna, L. *Iomarbhágh na bhFileadh* (Irish Texts Society, vols 20, 21, 1918), poem 28]

1 Éisidh a éigse Banbha
tabhraidh dhúinn uain agallmha
go labhra sinn sunna seal
do shliocht Ír mhóir mhic Mhíleadh.

2 Do tóghadh iomarbháidh uaibh
a éigse Banbha theas is thuaidh
eatorra féin 's a síol seal
Éireamhón ard is Éibhear.

3 Tabhraidh dhóibh-se a seal féin
do chlannaibh Rudhraidhe réidh
congbhaid anos an-allan
tosach éigse is ealadhan.

4 Comaoin d'éigsibh Inse Fáil
báidh re clainn Rudhraidhe ráin
mar thugsad dóibh ima le
tós is deireadh gach duaine.

5 Dá dtugdaois fós do shliocht Ír
éigse Banbha níor thathaoir
tús agus deireadh gan chleith
is rann láir gach duaine.

6 Muna mbeidís is dearbh sin
síol Rudhraidhe roighne an ghaisgidh
ní bhiadh dhíobh-san go bráth mbinn
fiú na crithre san choigill.

7 Do chruinnigh go Ceann Trágha
dá chéad déag d'éigsibh ána
dá gcur tar sáil eing a heing
's gan tocht tar ais go hÉirinn.

8 Tiaghaid Clann Rudhraidhe ruaidh
eidir a ndeas is a dtuaidh
d'fhosdadh na bhfileadh fíor soin
d'aimh-dheoin a raibh na n-aghaidh.

9 Eidir-ghleo na cúise sin
do fosdadadh fós na filidh
choinmheadh trí mbliadhan iar soin
do radadh dhóibh ar Ulltaibh.

10 Feacht oilé d'Athairne ard
an t-ollamh glan gréasach garg
i mBeinn Éadair do ghabh teach
láimh re leath-bhord na Laighneach.

11 Fa chosaibh a chaorach soin
do rónadh cliatha caolaigh
le laighnibh do láimh Lighean
Áth Cliath uadh do hainmnigheadh.

12 Ag Athairne thall na theach
bhádar trí chaogait loilgheach
's ní raibh do theaghlach na thig
acht madh uathadh dia éigsibh.

13 Fuighleach a lachta gach laoi
ris an mbeinn do bhuí ré thaoibh
d'eagla sásaidh aoin oilé
do dhoirteadh uaidh Athairne.

14 Ar mbreith ainbhreadh ar Laighne
d'Athairne nár cheil ainmhe
do chruinnighsead thiar is thoir
dá dhíochur a Beinn Éadair.

15 Cuiris Athairne ba thuaidh
fios ar chloinn Rudhraidhe ruaidh
dia rádh riú ag a dtighibh
teacht a dtuaidh dia fhóiridhin.

16 Tig Conchobhar ceann an tsluaigh
gluaisid Ulltaigh leis ar n-uair
go Beinn Éadair níor hanadh
cian bhus buan a bhioth-ghalar.

17 Cuirtear seacht gcathá cródha
re seacht láithibh lán-mhóra
eidir Ullta iolar cneadh
is laochraíd láimh-dhearg Laighean.

18 Do loiteadh tra san toghail
óig-mhac do chloinn Chonchobhair
's a lán dá macaibh míolla
dá n-aos óg nár bh inghníomha.

19 Cuiris Fínglin fáith-liaigh uaidh
teachta go hAthairne ar n-uair
ian do lacht gur ro-fhaoidhte

gus na hóga ath-ghaoithe.

20 Mar do chuala an aisgidh
gabhaísean fearg dá fhíor-chlaisdin
doirtis an leamhlacht go luath
síos gus an sáile searbh-ruadh.

21 A-dubhaint fós go frithir
dá dtigdís dom fhóirithin
nocha dtiubhainn mír dom biadh
d'fhearaibh Éireann ar aoin-rian.

22 Nochar thuill Athairne cruaidh
cumann na laoch ón Chraobh-ruaidh
an éigse bhí leis go glan
's ní hé féin do chosnadar.

23 Ag sin fachain an chatha
do thugad mó-r-shluagh Macha
ag Beinn Éadair go líon sleagh
is laochradh loinn-mhear Laighean.

24 Ríomh réadlann nó gainimh ghil
feoir faithche duille ar dhairghibh
lámh fa ríomh a sochar sin
deigh-shliocht Ír do na héigsibh.

25 Sul tángadar tar sáile
ocht mic Mhíleadh Easpáine
le hír do chosnamh cána
tosach troda is teagbhála.

26 An tan tángadaar ar tós
mic Mhíleadh fa hoirdhearc nós
trí fichid long líon an tsluaigh
ag teacht go hÉirinn arm-ruaidh.

27 Deich longa fichead go fíor
buí fa lucht gaisgidh dá ndíon
tríocha long luchtmhar oilé
fa mhoghadhaibh mó-r-oibre.

28 Dá fhichid taoiseach gan léan
ag triall dóibh-sean nocha chéal
do chosnamh Éireann an-all
re Thuaith dealbheda Dé Danann.

29 Ar dteacht ar radharc Banbha
do rónsad coimhling chalma

's rug ar ráimh léim go luinne
taoiseach gacha tréan-luinge.

30 Do ling long Ír rompa i bhfad
mar urchar saighde a fiodhbhac
gur chronaigh súil Éibhir Dhuinn
lúth na luinge ar an luath-thuinn.

31 Mástré thnúth a-dubhairt Donn
nó do bhrosdadh na laoch ionn
biaidh uainne go bráth ag Íor
tús ar gcreach is ar gcaith-ghníomh.

32 Brisis Ír an ráimh reamhair
tuitis siar fán luing leabhair
le n-a bharc mar sin sínidh
gur bhrúidh corp an chaith-mhíldh.

33 Téid d'éag an oidhche sin féin
Ír mac Mílidh an aim ghéir
's do claoideadh feart dá thaoibh thais
i Sgeillig adh-fhuair lorrais.

34 Is é sin fa deara dhó
gan a ainm do dhol níos mó
fa Inis Fáil na bhfleadh-ól
mar Éibhear mar Éireamhón.

35 Éibhear mac Ír ard a bhladh
gérbh óg iar n-éag a athar
rug ó chloinn Míleadh a-mach
cóige Uladh oll-bhladhach.

36 Éibhrioc mac Éibhir mhic Ír
ba dia chloinn an dias deigh-rígh
Cearmna 's Sobhairce go ngoil
dá chéid-rígh Éireann d'Ulltaibh.

37 Cóbhair ar fhichid uile
ó Ír san Réim Ríoghraídhe
oiread ré dhá n-urdail soin
fuairsead do théarma ar Teamhraigh.

38 Móir-sheisear dhíobh dearbh an dáil
do ghabh ríge ar Banbha bháin
mar áirmheas réim an rolla
gan neach oilte eatorra.

39 Ollamh Fionnachta go rath

Slánoll Géidhe Oll-ghothach
Fiachaidh Oilill Armghaooth ros ghabh
agus an badhbh-laoch Bearnghal.

40 A seacht tríochad 's céad bliadhan
do bhí Banba gá riaghlaadh
ag an ndroing-se do shliocht Ír
gan teacht eatorra d'éin-rígh.

41 Mar do ríomh sibh go hiodhan
áiréomhad uathadh d'iolar
gidh aithnidh d'Éirinn uile
do shocchar shíl Rudhraidhe.

42 Ollamh Fódla feardha i gcath
do chéad-chumhdaigh Feis Teamhrach
is céadfaidh d'ughdaraibh soin
gur uaidh ainmnighther Ulaidh.

43 Géidhe Oll-ghothach go n-aoibh
ar a ghlór níor thuill tathaoir
guth gach fhir ré linn gan locht
binnithir téada meann-chrot.

44 Slánoll mac Ollaimh amhra
an feadh fuair flaitheas Banbha
níor ghabh aoin-neach re a linn
saoth ná galar i nÉirinn.

45 Fionnachta Fionn fear an raith
sneachta fíona fríoth na fhlaith
nachar shíon fhuar ná fhrithir
gonadh uadha ainmníghthir.

46 Is é do chreid i gCríost chóir
ar túis riamh i nÉirinn óigh
Conchobhar ceann an chuire
dár shleacht ré Magh Lamhraighe.

47 Cia hí an éin-bhean don deagh-fhóir
d'fhuil Éibhir nó Éireamhóin
fuair flaitheas éireann ar n-uair
mar fríoth le Macha Mong-ruaidh.

48 Is í do thórainn Eamhain
mar do thórainn Tea Teamhair
nach béalthaoi a barr ar theagh
le mnaoi do macaibh Míleadh.

49 Naoi gcéad bliadhan buí Eamhain
Lán do mhuirn is do mheadhair
ó ré Mhacha mór an rath
go ré Fearghusa Fhogha.

50 Ní clos re neach ríogh-ráith riamh
i gcrích Fhódla thoir is thiар
i gcoimhmeas ann re hEamhain
ar eineach ar fhín-fhleadhaibh.

51 Ar ghreadhaibh meara míne
ar chairpteachaibh cóigcríche
ar éigsibh ar aos gaisgidh
ar aos tuillmhe 'stréan-aisdir.

52 Ar shíoda ar shiric ar shról
ar éadach dathta go n-ór
ar ghasraidh gan fhuath gan fheall
ar ól ar imbeirt fithcheall.

53 Níor diúltadh riamh i nEamhain
éin-neach um dhuais ná um dheabhaidh
's níor hiarradh troid uatha ar fhear
leo riamh ar chuaird ná ar chuireadh.

54 Áirmhim-se drong do shliocht Ír
do neoch nár ghabh ríge dhíbh
as mhó luadh gach laoi dar leam
ná bladh d'aird-ríoghaibh Éireann.

55 Conchobhar is Cormac cóir
Conall is Fearghus Mac Róigh
Cumhsgraigh Cuchulainn nár clódh
Írial is Laoiseach leann-mhór.

56 Laoghaire Buadhach go rath
Rossa Feargna Fear-adhach
Fionntain is Furbhaidhe Fionn
Cealtchair Conghal is Ceithiorn.

57 Fa dóibh Bla bhrugha nar bhaoth
Seancha Cathbhadh is Conlaoch
Aonghus agus Eoghan án
Naoise Ainnle is Ardán.

58 Ní cás dó tagra go teann
dá mhéad bhíos ag cor na cheann
gibé d'éigsibh le na háil
as deigh-shliocht Ír iomarbháidh.

59 Fuasglaidh an cheisd chuirfeas sinn
gibé uaibh lén háil coinninn
cá trian dob fhearr don deagh-fhóir
síol Ír Éibhir Éireamhón.

60 Cia dhíobh fa cruidhe i gcath
cia dhíobh fa buga i mbronnadh
cia dhíobh dá ngoirtheard ma le
ordóig i n-aighaidh glaice.

61 Ní cóir Ulltaigh do ghairm díbh
ní hiad fhuair ar túis an thír
gé táid innte re hathaidh
an sliocht-sa Chuinn Chéad-chathaigh.

62 Faiceam i n-aoin-tsliocht oilé
calmacht cloinne Rudhraidhe
cá bhfuil fós caomhnuime gcuir
anos i n-aon druing agaibh.

63 Eineach is cumhdach cléire
's gaisgeadh glan a ngnáith-thréidhe
dá mbeith moladh níos mó linn
ar domhan dóibh do dháilfinn.

64 Is iomdha cairt ag cloinn Ír
ar chrích Uladh an fheoir mhín
na fir nar ob gealladh gleodh
nach tig d'ein-neach d'aithcheodh.

65 Gach ríogh-ráith ó Thoraidh thuaidh
go Loc Laoigh na mbarc mbeann-chruaidh
is ó Bhóinn go Drobhaois ngil
leo do tóghadh fá dtighibh.

66 Sídh Aodha ós chionn an chuain
is Eas álúinn Aodha Ruaidh
ainmníorthear ó aon don druing
Aodh Ruadh bruthmhar mac Badhairn.

67 Do goireadh Eas Craoibhe ó Chraoibh
seanchas fíor a bhfuighlim dhaobh
dár thathuigh an linn gan locht
inghean Eoghain mhic Dhurthacht.

68 Soir ó Bhladhma go Bearbha
do dhúthchas óg na hEamhna
is ó Uisneach na gcnoch bhfionn

go Loch n-uar-thonnach nAinioinn.

69 Le cloinn Fearghusa Mhic Róigh
cúig Ciarraidhe i Mumhain mhóir
no cóig Conmaicne go ceart
's na cóig Ciarraidhe Connacht.

70 Corc Modhruadh ó Chorc nár ghann
Corca Oiche Corca Achlann
triúr mac Meadbha fir go ngart
Ciar is Corc is Conmac.

71 Go ngabhthar mo dhuan sa tós
ós é sin ó chéin ar nós
d'iomarbháidh thall i nbhar dtigh
a eigse Éireann éisdidh. ÉISDIDH.